

Gazeta Grudziądzka

W Imię Boże!

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!

Wydanie II

Za Wiarę i Ojczyznę!

„Gazeta Grudziądzka” wychodzi 3 razy tygodniowo w 3 wydaniach: I (Pomorze), II. Wojew. centralne, kresy wsch., Małopolska i zagranica), III. (Wielkopolska i Śląsk) wraz z bezpłatnymi dodatkami „Gospodarz i Osadnik”, „Robotnik”, „Dobra Gospodyni”, „Śmiech”, „Przyjaciel Młodzieży”, „Gość świąteczny” i inne dodatki. — Przedpłata wynosi kwartalnie wraz z odnoszeniem w dom 3,89 zł., miesięcznie 1,30 zł. przy wysyłce opaskowej pod poszczególnym adresem kwart. 4,00 zł., w Wolnym Mieście Gdańsku 2,50 guldenów, zagranicę wraz z kosztami przesyłki: we Francji 20 franków, w Belgii 30 franków belg., w Holandji 2,50 guldenów hol., w Niemczech 4,00 RMk., w Szwajcarii 5 fr. szw., w Czechosłowacji 38 koron czesk., w Austrii 8 szylingów, w Danji 6 koron duńskich, w Szwecji 5 koron szwedzkich, we Włoszech 20 lirów włoskich, w Ameryce i Kanadzie 1 dolar, w innych krajach równowartość 1 dolara ameryk. — Ogłoszenia drobne za słowo 20 groszy, słowa tłustym drukiem podwójnie, najmniej 2 zł., tylko za gotówkę zgóry

Na czwartek, 25-go maja 1933 r.

Druga Komedja Zielonego Tygodnia

Poetyczna oda ministra Starzyńskiego — Płk. Matuszewski w niełasce

W Warszawie odbył się go-spodarczy zjazd B.B.W.R., celebrowany pod protektoratem najwyższych dygnitarzy państwa. Zjazd ten, chociaż składa się wyłącznie ze zwolenników jednego stronnictwa, może mieć pewne znaczenie, ponieważ odsłania tajemnicę gospodarczej polityki rządu.

W czasie zjazdu nie istniała zupełnie wolność słowa. Jeżeli któryś ze zaproszonych działaczy B.B. miał ochotę do zabrania głosu, to musiał o parę dni naprzód zgłosić się na przepisany formularz i musiał wyszczególnić, w jakiej sprawie chce przemawiać. Jakikolwiek dyskusja i naturalna wymiana zdań była wykluczona, a przemowy puł. Sławka, podsekretarza stanu Lechnickiego i wice-dyrektora Banku Gospodarstwa Krajowego, Starzyńskiego, stanowiły typowe poetyczne ody na cześć rewolucji majowej i radosnej twórczości I Brygady.

Ażebym sobie wyrobić należyty poziom o treści przemówień oficjalnych reprezentantów obecnej gospodarki, wystarczy zacytować z „Gazety Polskiej” część przemówienia p. Starzyńskiego.

„Rentowność papierów polskich przy wyjątkowo niskich obecnie kursach wynosi średnio 15—16 procent, a waha się w zależności od papierów od ośmiu do dwudziestu kilku procent. Również wyjątkowo dobra konjunktura wytworzyła się dla lokat rzeczowych, a w szczególności w domach miejskich i w gruntach rolnych. Ceny budynków i roli są obecnie znacznie niższe, niż przed wojną i w stosunku do tych cen dają one niezły dochód. Uświadomienie społeczeństwa w tym kierunku jest rzeczą niezmiernie doniosłą w interesie własnym szerokich warstw społecznych. Szczególnie drobne budownictwo ma wszelkie szanse rozwoju i korzystną lokatę. Mówiąc o obrocie ziemią, p. minister zaznaczył, że obrót zwłaszcza większymi majątkami ziemskimi jest stosunkowo małym, czego przyczyną jest częściowo rządowa akcja ochrony własności rolnej i oddłużenia. Z akcji tej bowiem skorzystali również ci, którzy nie tyle z powodu kryzysu, ile z własnej winy znajdują się w sytuacji bez wyjścia. Dzisiaj trzeba już myśleć o powrocie normalnych stosunków między wierzycielem a dłużnikiem; musi nastąpić selekcja majątków, a przez to — wzmożony obrót ziemią. P. min. Starzyński przytacza kalkulację małego i średniego gospodarstwa rolnego, nabytego po dzisiejszych niskich cenach. Z kalkulacji tej wynika, że przy cenach płodów rolnych nawet niższych od obecnych, tego rodzaju lo-

kata przyniesie około 7 proc., a naj-lżejsza poprawa konjunktury uczyni te gospodarstwa wysoce rentownymi.”

Jak widzimy, były minister skarbu buja zupełnie po powietrzu, gdy nie widzi, że opłacanie przez skarb państwa aż 22 procent od pożyczek jest jaknajgorszą oznaką, gdy nie widzi tego, że kamienice, zamieszkałe przeważnie przez bezrobotnych, nie mogą dać dochodu, że rolnik nie tylko nie posiada żadnego czystego dochodu z gospodarstwa, ale że jego praca i praca jego dorosłych dzieci oceniana była do roku 1932 po dwa grosze za godzinę, a później spadła niżej zera, tak że rolnicy żyją na swem gospodarstwie przez zjadanie zakładowego kapitału i coraz to nowsze długi.

Przyznać trzeba, że referat puł-

kownika Matuszewskiego, który obecnie jest w niełasce, odznaczał się przejrzyistością i przytaczał cały szereg słusznych faktów, np.:

„Dlatego przecież płacimy drogo za węgiel w kraju, żeby go tanio sprzedawać zagranicę, a przez to zabezpieczyć pracę Śląskowi i Zagłębiom. Dlatego drogo płacimy za cukier, żeby móc go wywozić po cenach stratnych. W ten sposób zapewniamy pracę pewnej ilości ludzi.

Tak jest. Zapewniamy pracę pewnej ilości ludzi. Ale czy w inny sposób nie można zapewnić pracy większej ilości ludzi?

Czy — gdyby rozpiętość między cenami wyrobów przemysłowych i płodów rolnych nie była tak znaczna — nie można wytwarzać więcej towarów, zatrudniając w przemyśle

więcej ludzi i znajdując większy zbyt wewnątrz kraju?”

Niestety, te apostrofy powtarzał pułk. Matuszewski już niejednokrotnie, prowadził nawet do spółki z wesołkiem Sanojca całą wojnę przeciwko wyzyskowi społeczeństwa przez baronów przemysłowych związanych w kartele, dyktujące lichwiarskie ceny za wytwory przemysłu, jednakże ta cała wojna mimo poparcia przez rząd Prystora skończyła się kląpą, bo ceny przemysłowe nie tylko nie drgnęły, ale w niektórych gałęziach poszły w górę. Cały przebieg gospodarczego zjazdu B.B.W.R. robił wrażenie wojny kokoszej — toczony przeciwko kryzysowi, za którym stoją kartele.

Narady, referaty, rezolucje, zakończone wyjedzeniem we Warszawie wszystkich kurczaków, zakropionych nieźle szampanem na koszt — związku ciężkiego przemysłu zwanego Lewiatanem.

A ty, narodzie, ciesz się... Masz ładne przedstawienie!

Kongres Stronnictwa Ludowego

Na podstawie art. 2 przepisów przejściowych Statutu Organizacyjnego Stronnictwa Ludowego, po uzgodnieniu z kierownikami wszystkich Ciał Naczelnych Stronnictwa, zarządzam

Kongres Stronnictwa Ludowego (Zjazd Walny)

na dni 27 i 28 maja 1933 r. do Warszawy.

Prezes Kongresu Stronnictwa Ludowego

(—) Maksymilian Malinowski

Wobec zwołania Kongresu przypominamy, iż zgodnie z art. 25 Statutu Organizacyjnego Stron. Ludowego delegatami na Kongres są:

- 1) Delegaci Zjazdów wzgl. Zarządów Powiatowych.
- 2) Prezesi Zarządów Powiatowych.
- 3) Prezesi Zarządów Wojewódzkich.
- 4) Członkowie Rady Naczelnej.
- 5) Członkowie Naczelnego Komitetu Wykonawczego.
- 6) Członkowie Klubu Parlamentarnego.
- 7) Członkowie Głównej Komisji Rewizyjnej.
- 8) Członkowie Sadu Partyjnego.
- 9) Naczelni redaktorzy pism partyjnych.

Równocześnie komunikujemy, iż tylko Zarządy Powiatowe, statutowo zatwierdzone przez Naczelny Komitet Wykonawczy S. L., mają prawo wysłania wymienionych powyżej w punkcie 1 i 2 delegatów (po 2 na powiat: prezesa i specjalnie wybranego delegata).

Obrady Kongresu odbywać się będą w sali przy ul. Siennej 16 i rozpoczną się w sobotę, dn. 27 maja rb. o godz. 10-ej przedpołudniem.

Każdy członek Kongresu winien posiadać przy sobie zaproszenie na Kongres oraz legitymację członkowską

SEKRETARJAT NACZELNY.

Zwycięstwo lotników polskich w locie gwiazdzistym

W locie gwiazdzistym, w którym brali udział lotnicy kilku państw, pierwsze dwa miejsca komisja konkursowa przyznała na-

szyni lotnikom, kpt. Bajanowi i kpt. Dudzińskiemu.

W czasie dalszych zawodów to jest podczas t. zw. lotu alpejskiego.

samolot kpt. Bajana uległ wypadkowi na skutek którego spłonął całkowicie.

Po starciu na zboczu góry wiatr następujący ściągnął maszynę w dół. Nastąpiło zderzenie z drzewem, poczem aparat pochylił się ku ziemi, a uderzając o nią stanął w płomieniach. Kpt. Bajan i jego pomocnik uratowali się wyskakując z aparatu. W ciągu 15 minut samolot doszczętnie spłonął. Pod wpływem gorącości stopił się motor. Wszystkie dokumenty lotu uległy zniszczeniu.

Krwawy strajk mleczny farmerów amerykańskich

Farmerzy amerykańscy z okolicy Milwaukee z powodu niskich cen, jakie proponowano im za mleko, ogłosili w ostatnich dniach strajk mleczny. Strajk ten przybiera z każdym dniem coraz większe rozmiary.

W poniedziałek wymusiło 3500 farmerów zamknięcie wielkiej fabryki sera w Shawano pod groźbą wysadzenia fabryki w powietrze.

We środę przyszło do ciężkich starć. Gubernator zarządził ponowne otwarcie fabryki i do jej strzeżenia wysłał oddział gwardji narodowej.

Miedzy gwardzistami i około tysięcznym tłumem farmerów wywiązała się zacięta bitwa, w której gwardziści użyli białej broni i gazu łzawego. Po obu stronach było przeszło stu rannych, w tem wielu ciężko. Gubernator zarządził mobilizację czternastu kompanii gwardji narodowej. Farmerzy obsadzili wszystkie szosy, by przeciąć dowóz mleka. Zniszczono wielką ilość mleka, by wymusić podwyższenie cen nabiału.

Przedsiębiorstwa prywatne płacą podatki Konferencja światowa o spadku cen zboża a przedsiębiorstwa państwowe pożerają je

Znany jest powszechnie sen Faraona o tem, że krowy chude pożarły krowy tłuste. Dziś dzieje się na odwrót, tłuste i doskonale wyposażone przedsiębiorstwa państwowe nie opłacają zupełnie podatków, pożerają i niszczą przedsiębiorstwa prywatne, które opłacają na rzecz skarbu państwa olbrzymie podatki i stale żyją pod groźbą egzekucji.

Ostatnie budżety państwowe wykazują ogromny spadek preliminowanych i efektywnych wpływów z przedsiębiorstw państwowych. W budżecie na rok 1932-33 preliminowane były wpływy z przedsiębiorstw państwowych na sumę 153 miliony złotych. W rzeczywistości w omawianym roku budżetowym dochody z przedsiębiorstw państwowych, wpłacone do skarbu państwa, wyniosły zaledwie 42 miliony zł.

W bieżącym roku budżetowym, 1933-34, wpłaty z przedsiębiorstw państwowych przewidywane są w wysokości 105 milionów złotych.

Szczególnie znamienne jest, iż w bieżącym roku budżetowym wpływy z państwowych przedsiębiorstw przemysłowych, handlowych i górniczo-hutniczych, preliminowane są zaledwie na sumę 1,7 milionów zł. wobec 6,5 milionów zł., preliminowanych w ub. roku budżetowym.

Dochód z polskich kolei państwowych preliminowany jest obecnie na 50 milionów wobec 70,5 milionów zł. preliminowanych w roku ubiegłym. Dochód z lasów państwowych przewidziany jest w bieżącym roku budżetowym na 28 milionów wobec 48 milionów, przewidzianych w roku ubiegłym. Zwraca uwagę przede wszystkim gwałtowny spadek wpłat państwowych przedsiębiorstw przemysłowych, handlowych i górniczo-hutniczych, który wynosi przeszło 70 procent w porównaniu z ubiegłym rokiem budżetowym.

Obniżenie wpłat przedsiębiorstw państwowych świadczy o wielkich trudnościach, z jakimi walczyć musi całe życie gospodarcze kraju. Oczywiście trudności przedsiębiorstw prywatnych są o wiele większe, aniżeli przedsiębiorstw państwowych, które wyposażone są w cały szereg przywilejów. Upośledzenie przedsiębiorstw prywatnych nie wpłynie

lo jednak w żadnej mierze na zmniejszenie obciążeń publicznych, nakładanych na produkcję prywatną. W roku budżetowym 1932-33 efektywne wpływy z danin publicznych wyniosły 978 milionów złotych. Mimo niewątpliwego pogorszenia się sytuacji gospodarczej, w budżecie na roku bieżący wpływy z danin publicznych preliminowane są na 1,016 milionów złotych w przeciwieństwie do przedsiębiorstw państwowych, w których przewidywana jest niżka dochodów.

W Genewie zakończyła swe obrady światowa konferencja zbożowa. W wyniku obrad konferencja wydała następujące orzeczenie, stwierdzające, że niżki cen zbóż na rynkach światowych wywołały trzy przyczyny:

1. Wielkie zapasy zbóż, powstałe na skutek obfitych zbiorów w Stanach Zjednoczonych i w Kanadzie.

2. Wzrost produkcji zbóż w europejskich krajach, wywożących zboża.

3. Zamknięcie rynków europejskich dla wwozu zboża.

Konferencja nie powzięła żadnych uchwał w sprawie ograniczenia produkcji zboża, likwidacji istniejących zapasów, oraz w sprawach umożliwienia wywozu zboża do państw europejskich, jednakże sprawy te będą przedmiotem dalszych badań konferencji.

Należy zaznaczyć, że przedstawiciele Argentyny, Australii, Kanady i Stanów Zjednoczonych postanowili przedłożyć światowej konferencji gospodarczej w Londynie wnioski w sprawie zwalczania obecnego kryzysu w dziedzinie produkcji zbóż.

Proces Ruszczewskiego Skarb państwa okradano w bezczelny sposób

Przesłuchanie byłych rzeczoznawców w sprawie nadużyć inżyniera Ruszczewskiego przeciąga się, gdyż rzeczoznawcy, powołani do sprawy, powoli, chłodno, operując wyłącznie cyframi i datami, ujawniają dalsze „szczegóły” gospodarki „radosnej” p. Ruszczewskiego, ongiś „wodza” organizacji „sanacyjnej” pod nazwą Federacja Pracy.

Za magazynowanie tłuczni do budowy C.T.P. p. Ruszczewski za-

placił 152.000 zł., chociaż przyznano mu na ten cel — 3000 zł.

Były różne „rachunki” fikcyjne, z których nawet biegli niczego nie mogą wyrozumieć.

Na budowę poczty w Gdyni potrzeba było 270.000 kg żelaza; pan Ruszczewski zapłacił firmie Mikulski za 396.000 kg.

Tak „rozchodziły” się pieniądze państwowe...

P. Stpiczyński nie będzie narazie ministrem

Sprawa powołania do życia ministerstwa propagandy, na czele którego miał stanąć red. Stpiczyński, uznana została przez czynniki decydujące za nieaktualną. Stwierdzono poprostu, że nowe ministerstwo kosztowałoby około 30 milionów rocz-

nie, na co obecnie państwa nie stać. Poza to uznano, że chwilowo niema potrzeby powołania do życia tego ministerstwa, gdyż, jak wyraził się jeden z dygnitarzy — Hitler nam robi lepszą propagandę, niż sto ministerstw.

Carska baletnica w apartamentach min. Becka

Prasa sanacyjna podnosi jako wielkie zdarzenie w świecie kultury narodowej „święto tańca”, jakie zostało zorganizowane przez półurzędowe sfery w Warszawie. Główną atrakcją szeroko reklamowanego święta stanowić ma przebywająca stale w Paryżu pani Krzezińska, która była tancerką baletu carskiego w Piotrogradzie i pierwszą kochanką ostatniego cara, Mikołaja II; dla niej wybudował wspaniały pałac, który później stał się główną kwaterą Lenina. Święto odbędzie się w dniach

od 8—17 czerwca w Warszawie, jako międzynarodowy konkurs tańca. Program przewiduje najróżniejsze imprezy taneczne i inne, m. in. w formie „garden-party” u pani J. Beckowej, małżonki p. ministra spraw zagran.

Dla najlepszych tancerzy wyznaczono szereg nagród pieniężnych i to p. Prezydent Rzplitej 3000 złotych, p. minister spraw zagran. 2000 zł., p. min. wyznań relig. i O P. 1500 zł., p. prezydent m. Warszawy 500 zł.

W sędzie tanecznym zasiadać bę-

dą same asy taneczne z Paryża, Londynu itd. m. in. krytyk paryski p. Levison.

Zasłużony oficer 4-go pułku legjonów gnieździ się z powodu nędzy w jaskini podziemnej w lesie i został za to aresztowany. Tysiąc dzieci mrze z głodu i chłodu.

Baw się narodzie, bo dawna kochanka cara raczyła przyjechać w gościnę do pani ministrowej spraw zagranicznych.

Mowa Hitlera w świetle prasy polskiej i zagran.

Zasłona dymowa niemieckich celów wojennych

Rzekomo pokojowa mowa Hitlera spotkała się z należytą oceną w opinii całego świata.

Najlepiej scharakteryzował ją angielski dziennik „Daily Herald”, nazywając ją zasłoną z dymu, która ma ukryć zaborcze cele Niemiec.

CZY BĘDIEMY POŻARCI ŻYWCEM?

Inna angielska gazeta „Morning Post” pisze:

„Po mowie Papena oczekiwaliśmy wszyscy, że będziemy pożarci żywcem. Przemówienie Hitlera wznosi przeto przyjemną ulgę”. Dziennik podkreśla dalej, że niewątpliwie oredzie z Białego Domu, a także mocne słowa lorda Hailshama, jak również współdziałanie francusko-brytyjskie, wywołały ten efekt, — ale nawet gdyby Hitler posiadał najlepszą wolę, to pozostaje mu jeszcze przekonać świat, że jest w stanie opanować burzę, jaką rozpełta. Zbrojenia nie są przyczyną wojny, są one niezbędne dla utrzymania pokoju. Widząc Niemcy w stanie duchowym, który sprawia wrażenie militarysty, jesteśmy pełni wdzięczności, że posiadamy flotę brytyjską, dzielącą nas od tego ducha bardziej zagrażającego pokojowi, aniżeli zbrojenia”.

FALSZYWA MONETA.

Znawca tajników polityki zagranicznej, Stanisław Stroński, omawiając chytrą mowę Hitlera, pisze na łamach czasopisma „A. B. C.”:

„A pełne umiaru słowa Hitlera o stosunku do Polski? Jakżeż chętnie wzięlibyśmy je za dobrą monetę, gdyby nie przeczył im szereg aż nadto dobrze znanych faktów. Cała literatura agitacyjna hitlerowców, nastrojona na ton zdecydowanie antypolski, znane wypadki gdańskie i choćby słynny wywiad najbliższego współpracownika kanclerza w polityce zagranicznej Rosenberga, który z całą otwartością wskazuje na Polskę, jako najważniejszy teren okupacji niemieckiej.

Usilnym dążeniem Polski jest dojść do normalnych, dobrych i na wzajemnym zaufaniu opartych stosunków sąsiedzkich z Niemcami. Nikt się z nas jednak nie lędzi, by do takich stosunków można dojść metodą czysto... werbalną. Z zadowoleniem przyjmujemy do wiadomości szereg wczorajszych zapewnień kanclerza, ale, pomni wielu bolesnych nauczek przeszłości, po pięknych słowach będziemy czekali na — czyn”.

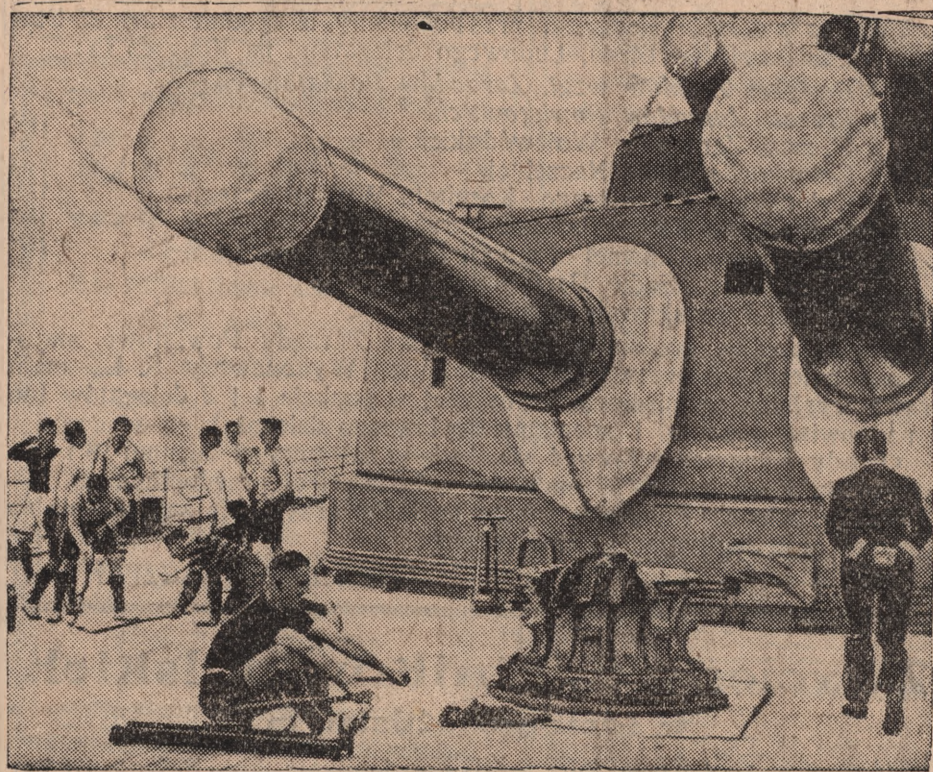
Obostrzenie Kar

na opieszalych poborowych

W jednym z ostatnich Dzienników Ustaw R. P. ogłoszone zostały i weszły w życie pewne zmiany w ustawie o powszechnym obowiązku służby wojskowej. Zmiany te dotyczą specjalnie obostrzeń za uchylanie się od powinności wojskowej.

I tak, za niezgłoszenie się do rejestru poborowych, za niestawienie się przed komisją poborową oraz za naruszający przepisy wojskowe wyjazd zagranicę grozi obecnie kara aresztu do 3 miesięcy i grzywny do 3000 zł. lub jedna z tych kar.

Za niezgłoszenie się na wezwanie władz administracyjnych i samorządowych w sprawie wojskowej za niezameldowanie o zmianie miejsca zamieszkania, za odmówienie przyjęcia karty powołania lub mobilizacyjnej lub innego dokumentu wojskowego, stwierdzającego stosunek do służby wojskowej, grozi kara 2 miesięcy aresztu i grzywny do 2000 zł. Przy stwierdzeniu celowego uchylania się od służby wojskowej wymiar kary jest bardzo surowy i dochodzi do 10 lat więzienia.

SPORT POD ARMATAMI.

Marynarze angielscy uprawiający codziennie treningi sportowe pod lufami dział.

W sprawie budżetów gminnych na cele szkolnictwa powszechnego

Ministerstwo wyznań religijnych i oświecenia publicznego zwróciło się do ministerstwa spraw wewnętrznych o wydanie odpowiednich zarządzeń władzom nadzorczym nad gminami, aby przy zatwierdzaniu i nadzorowaniu wykonywania budżetów gminnych zwracały baczną uwagę na dostateczne i terminowe zaopatrzenie szkół w potrzeby niezbędne dla normalnej pracy.

W trudnych warunkach, w jakich znajduje się obecnie szkolnictwo po-

wszechne, jest rzeczą niezmiernie ważną, aby praca w publicznych szkołach powszechnych nie doznała przeszkód wskutek niedostatecznego lub opóźnionego zaopatrzenia szkół w środki, niezbędne na potrzeby rzeczowe, w szczególności zaś na odpowiednie pomieszczenia, oraz opał i światło.

Ministerstwo spraw wewn. przyobiecowało przychylne załatwienie tej sprawy.

Czy brzozowski mord skrytobójczy miał podłoże polityczne?

Sprawa mordu, dokonanego w Brzozowie na osobie Jana Chudziaka, sekretarza Romana Dmowskiego, wywołuje w prasie liczne komentarze, zwłaszcza, że sprawcy zbrodni dotychczas nie zostali wykryci, mimo to, że mord został dokonany prawie na oczach wielu ludzi. Prasa B.B. usiłuje nadać mordowi charakter zemsty osobistej, co jednak jest bardzo mało prawdopodobne.

„Kurjer Lwowski“ opisuje olbrzymią manifestację, jaka się odbyła w Brzozowie w czasie pogrzebu zamordowanego, a przy tem podaje mocno pokieraszowana przez cenzurę mowę posła Rymara:

„O zgonie śp. Chudziaka mówi dziś cała Polska. Niema takich pogrzebów — mówił — na świecie i oby ich nie było. Mordu dokonali dotąd niewykryci sprawcy.

Czy zmarły miał tu swoich wrogów. Jaką była jego postawa moralna, świadczy fakt, że w dniu mordu, spotkawszy córkę majora Owoca, która szła właśnie do pierwszej Komunii św., jakby przeczuwając śmierć, całował ją i prosił o modlitwę dla siebie.

A czego Zmarły chciał tu w tych okolicach?

Niczego dla siebie. Jeśli miał serce, to dla ludu, może dlatego, że sam z ludu wyrósł, sam przeszedł życie i wiedział, co jest dola wieśniacza.

Nic miał nigdy własnych spraw i interesów na oku...“

Tenże „Kurjer Lwowski“ podaje również wiadomość o stanie śledztwa i o zdrowiu drugiej ofiary mordu:

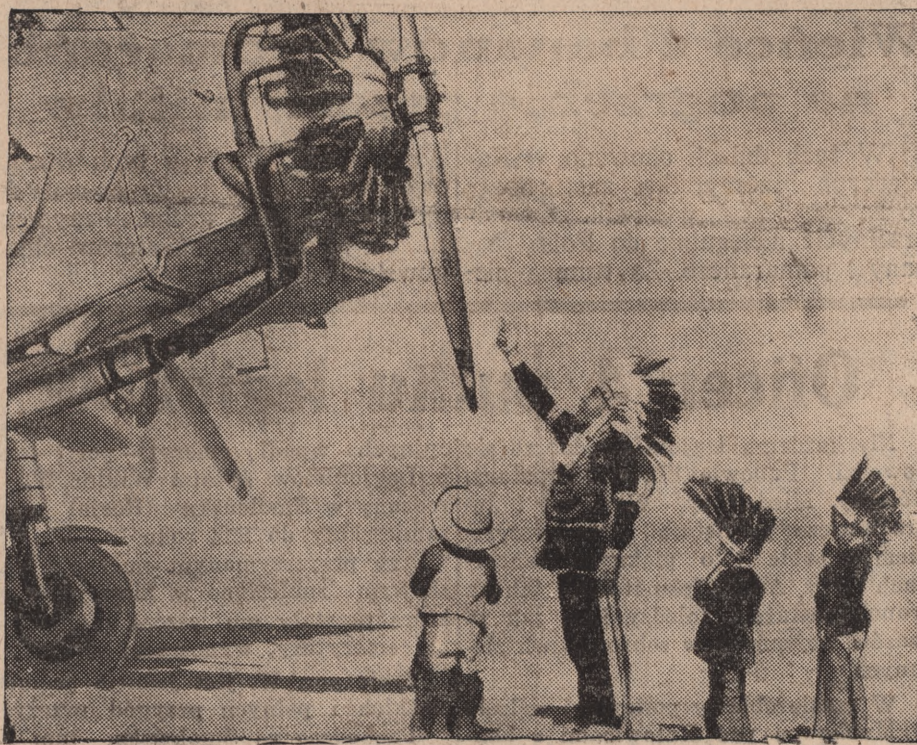
Śledztwo w sprawie mordu, dokonanego w niedzielę, nie posunęło się do tej pory ani na krok.

Stan zdrowia majora Owoca jest w dalszym ciągu niepokojący.

Noc ostatnią przepędził on bezsen-

nie, przyczem dostał wybuchu krwi z płuc. Zachodzi obawa ropnego zapalenia płuc. Leczą go dr. Domański i dr. Niedzielski. Przez cały czas przy łóżku czuwa małżonka. Major Owoc był przesłuchiwany wczoraj przez sędziego Kruszelnickiego. Wczoraj, natychmiast po pogrzebie, poseł Rymar i rejent Gwóźdź zgłosili się u nadkomisarza Petriego ze Lwowa, który przebywa tu już od niedzieli, i przedstawili mu materiały z dowodami, wskazującymi personalnie na sprawców zamachu.“

Dalszy ciąg wiadomości został również skonfiskowany.

„UPIERZONY WĄZ“ WITA „HUCZĄCIEGO PTAKA“.

Amerykański olbrzym powietrzny odwiedził jeden z rezerwatów indyjskich. Wódz tego szczepu, zwany „Upierzony wąż“, podziwia ze swemi wychowankami to nieznanne dziwo, nazywając je „huczającym ptakiem“.

POLSKIE OSRAMÓWKI
produkowane w Pabjanicach

gwarantują:

DLUGĄ ŻYWIOTNOŚĆ,
WIELKĄ WYDAJNOŚĆ ŚWIATŁA
MAŁE ZUŻYCIE PRĄDU

Upaństwowienie Kancelarii notarialnych

Krażą pogłoski w kołach sanacyjnych, że jednym z pierwszych dekretów tegorocznej serii będzie nowa ustawa notarialna, która upaństwowi kancelarie rejentalne, a notariuszy przemieni w urzędników. Pogłoski te wywołały wśród wielu wybitnych sanatorów zrozumiałe zaniepokojenie, gdyż rejentury są w systemie pomajowym tem samym, czem niegdyś były królewszczyzny

jako środek do nagradzania mężów „dobrze zasłużonych wobec sanacji. Prawdopodobnie skończy się na tem, że rejenci, choć pod inną formą niż dotąd, swoje wysokie dochody zatrzymają, a tylko nadmiernie nadwyżki przejdą do kas państwowych. W każdym razie ogół nic na tem nie zyska, gdyż obniżka taksy rejentalnej nie jest podobno planowana.

Przeciętna cena produktów rolnych w miesiącu kwietniu br

Według sprawozdań Głównego Urzędu Statystyczn. przeciętne ceny produktów rolnych i hodowlanych w miesiącu kwietniu br. wynosiły w złotych (za 100 kg (w nawiasie ceny z marca br.):

pszenica	30,47	(30,56)
żyto	17,39	(18,06)
jęczmień na kasze	14,71	(15,36)
owies	13,36	(14,51)
ziemniaki jadalne	3,33	(3,59)
siano łąkowe	5,09	(5,41)
jaja (10 sztuk)	0,49	(0,58)
wieprz (1 kg ż. wagi)	0,90	(0,92)
mleko (1 litr)	0,16	(0,17)
koń roboczy (1 szt.)	153,00	(148,00)
krowa dojna (1 szt.)	148,00	(144,00)
owca rzeźna (1 szt.)	13,00	(12,00)

Trwająca od stycznia dla większości artykułów dążność zwyżkowa uległa w kwietniu lekkiemu załamaniu. Nieznacznie zwyżkowały nadal ceny inwentarza żywego.

W stosunku do miesiąca kwietnia roku ub. pszenica, wieprz, krowa dojna osiągnęły ceny wyższe, ceny pozostałych artykułów były niższe.

W porównaniu z cenami w tymże miesiącu w ciągu ostatniego pięciolecia, największą niżkę wykazały ceny siana i krów dojnych, najmniejsze zaś ceny pszenicy i mleka.

Arsenal wyleciał w powietrze

W magazynie amunicji pod Lizboną w Portugalji wydarzyła się katastrofalna eksplozja. Cały skład granatów ręcznych wyleciał w powietrze. Zniszczeniu uległy również pobliskie magazyny z materiałami marynarki wojennej.

WALIGÓRA

Powieść historyczna z czasów Leszka Białego przez J. I. Kraszewskiego
Opracował Ignacy Żniński 41

Konrad już był więcej sił odzyskał, w pół leżał, napół siedział sparty o wezglowie; blada jego twarz zasepiona odznaczała się wyrazem dumy i powagi. Otto drzemał i dopiero usłyszawszy wchodzących, wznosił nieco obwiązana głowę, która zaraz opadła bezsilna.

Biskup wchodził z rękami podniesionymi.

— Bądźcie pozdrowieni, rycerze Chrystusowi — zawołał — którzyście krwią swą dali świadectwo prawdzie!

Konrad skłonił głowę.

— Ojciec wielebny — rzekł — bracia tych, co z Saracenami walczycyli o grób Chrystusowy, nie

oszczędzimy krwi dla chwały Pana, którego krzyż nosimy.

I wskazał na płaszcz, rozpostarty na łóżu, na którym krzyż czarny, już przyozdobiony w środku cesarskim orłem w złotym polu, szeroko się rozkładał.

Biskup stał nad łóżami, spoglądając na obu, modląc się pocichu i lzy ocierając.

— Potężnych, jak wy, mężów potrzeba na tę dzicz, od Saracenów gorszą i upartszą! Panami was tu uczynimy, aby z wami zapanował Chrystus.

Książę Konrad, stojący obok biskupa, dodał, mieszając się do rozmowy:

— Brat Konrad ma słusność; ich trzeba wytepić, nie nawracać. Chrzczą się, ale im wiary dać nie można; przysięgają i zdradzają.

Tak u łóża dwu rannych przeciągała się rozmowa, opowiadali walke swa. wrażenie, jakie na nich tłum

uczynił, opisując nędzne uzbrojenie, a razem wściekłość ludzi, co padali nie ważąc życia.

Wywiódł wreszcie książę Konrad gościa swojego do izb, w których nań czekała księżna i gdzie towarzyszący Krystjanowi dwaj kunigasowie (kapłani pogańscy) nawróceni, których on z sobą woził wszędzie, stali także. Byli to ze starszyzny pruskiej przed laty już zdobywcy z wielką pracą biskupa, kunigasi znękani, co się oprzeć nie mogli, a pragnęli ocalić. Biskup niegdy woził ich już na pokaz do Rzymu papieżowi i zwolna, jak dzikiego zwierza przyswoił.

Wystawieni tu na wejrzenie ludzi, w których nieprzyjaciół swych czuli, dwaj starcy wzdychali, ciężko upokorzeni.

Księżna Agata na stojących u drzwi poglądała z mściwą pogardą, nikt do nich nie przemawiał słowa.

Czekali na biskupa, który jeden łagodniej obchodził się z nimi.

Gdy biskup wszedł do izby, obaj kunigasi odżyli, bezpieczniejsi się czując. On ich książętami nazywał, pieścił, obchodził się łagodnie. Bolało ich tylko, że wszędzie na widok wystawiani, sromać się musieli swej niedoli.

Jaszko wcisnął się był z innymi do wielkiej izby, aby jaknajwięcej widzieć i podsłuchać. Chciał korzystać z ostatnich dni pobytu swojego, bo już zamysłał o dalszej podróży.

Skrzyżowały mu się tylko plany jego, gdyż do Odonicza chciał się dostać, a tu mu zaręczono, iż obleżony był przez Laskonogiego w Ujściu, czy w innym zamczku jakimś. Nie chciał Jaszko życia stawić za to, aby się do niego dobić przez oblegających. Wieści chodziły różne.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Stan zasiewów ozimych

Stan zasiewów ozimych w pierwszych dniach maja, według Głównego Urzędu Statystycznego przedstawiał nie w stopniach przeciętnie dla całej Polski następująco: pszenica ozima 3.3, żyto ozime 3.2, jęczmień ozimy 3.0. W porównaniu ze stanem z połowy kwietnia stan pszenicy pozostał bez zmiany, natomiast żyta i jęczmienia uległ pogorszeniu.

Najlepiej przedstawia się stan zasiewów w woj. tarnopolskim (3.5), w warszawskim (3.4), natomiast najgorzej w woj. wileńskim, nowogrodzkim i poleskim, w których to województwach stan pszenicy przedstawiał się poniżej średniego przeciętnego.

W pozostałych województwach stan pszenicy nie uległ zmianie.

Stan zasiewów żyta, z wyjątkiem woj. tarnopolskiego oraz nowogrodzkiego i poleskiego, wszędzie się pogorszył. Stan zasiewów jęczmienia pogorszył się we wszystkich bez wyjątku województwach, zwłaszcza znaczne pogorszenie stwierdzono w woj. łódzkim i kieleckim.

Do pogorszenia się stanu zasiewów przyczynił się brak wilgoci w roli, oraz brak ciepła i słońca. Brak wilgoci dawał się odczuwać od pierwszych dni maja. Ocieplenie się, jakiego nastąpiło w pierwszych dniach maja, nie wpłynęło na poprawienie się stanu ozimin.

Białe zęby: Chlorodont

Pasta do zębów, używana przez miliony ludzi na całym świecie. Pierwszorzędną w działaniu, oszczędna w użyciu.

Chaos w nowej procedurze ściągania podatków

Władze samorządowe skarżą się na chaos, jaki powstał w dziedzinie ściągania zaległości podatkowych po przyjęciu egzekucji przez władze skarbowe.

Po przeszło 9-miesięcznym okresie stosowania egzekucji skarbowej sytuacja finansowa samorządowa uważana jest za katastrofalną, ponieważ nie otrzymują one prawie żadnych wpływów podatkowych.

W jednym z powiatów wołyńskich miasta i gminy przekazały władzom skarbowy do egzekucji około 40.000 spraw, z czego wykonano zaledwie 4000.

Centralne organizacje samorządowe zamierzają wystąpić do ministerstwa skarbu z memorjałem o zmianę niektórych przepisów instrukcji egzekucyjnej i usunięcie chaosu egzekucyjnego, który pozbawił samorządy, zwłaszcza gminy i powiaty, normalnych dochodów.

W tych warunkach samorządy nie mogą wykonywać budżetów i płacić zobowiązania.

Słuszna skarga.

Często skarżą się panie, że ich mężowie nie doceniają trudu pracy w gospodarstwie domowym. I mają słuszność. Nie jest bowiem rzeczą łatwą wśród najróżnorodniejszych gatunków artykułów codziennego użytku, wybrać gatunek odpowiedni. Jedynie przy zakupie mydła ma przezorna gospodyni ułatwienie, gdyż kupując mydło Jeleń Schicht, ma pewność, że otrzymany towar jest pierwszorzędny. Mydło Jeleń Schicht jest tanie przez swą wydajność.

Święto Ludowe

Zgodnie z okólnikami organizacyjnymi Nr. 7 i Nr. 8, wyjaśniamy, iż każdy Zarząd Powiatowy winien zorganizować niezależnie od obchodów miejscowych jeden obchód powiatowy, skupiający ludność z całego powiatu.

Obchód ten winien się odbyć w dniu 4 czerwca i nie może być odłożony na dzień następny lub dalsze.

Zarząd Powiatowy, który nadesłano do Sekretariatu Naczelnego wiadomość, gdzie urządzi taki obchód powiatowy — otrzyma 1.000 egzemplarzy odezwy — afisza (do naklejania), w której podane będzie ogłoszenie o ich Święcie. Większą ilość otrzymać można za dopłatą po 10 zł za każdy tysiąc.

Gazety ludowe do rozsprzedaży na

obchodach należy zamawiać bezpośrednio w administracjach pism.

Przypominamy, iż nie należy zwracać się o przyjazd posłów, gdyż jest to niewykonalne, ponieważ obchodów powiatowych będzie urządzanych kilkakrotnie więcej, niż mamy do rozporządzenia posłów.

Cheąc przyjść z pomocą Zarządowi Powiatowemu, będziemy starali się do województw położonych bliżej Warszawy delegować mówców z grona inteligencji ludowej. Ponieważ jednak nie wszyscy będą mogli pokryć sami kosztów przejazdów, przeto Zarządy Powiatowe, które będą chciały mieć na swym obchodzie mówcę, niechaj zadeklarują nam niezwłocznie pokrycie kosztów przejazdu.

Sanacyjny „Legion Młodych“ organizacją Komunistyczną

Władze bezpieczeństwa w Plocku zawiesiły działalność miejscowego oddziału „Legion młodych“, organizacji, jak wiadomo, sanacyjnej. Powody zawieszenia tej działalności są bardzo ciekawe. Oto oddawna już stale zwracano uwagę na komunistyczne tendencje, nurtujące w plockim „Legionie młodych“. Przed kilku tygodniami je-

den z przywódców „Legionu“ oświadczył na zebraniu publicznym:

„Dążeniem Legionu młodych“ jest sproletaryzowanie mas polskich, a w rezultacie tego polski narodowy komunizm“.

Wreszcie sanacyjną organizacją zajęły się władze bezpieczeństwa, przeprowadziły w jej lokalu rewizję i działalność jej zawiesiły.

Wieńce z bananów i pomarańcz na pogrzebie przemysłowców

W tych dniach chowano w Katowicach przemysłowca, zastrzelonego na pograniczu w chwili, gdy usiłował przemycić nielegalnie do Polski banany i pomarańcze. Za trumną nie-

siono wieńce, uwite z tych właśnie owoców. Wieńce te wrzucono demonstracyjnie do grobu. Przypominano to pogrzebu gangsterów chicagowskich.

Oficer 4 pułku legjonów jaskiniowcem

Nie każdemu legjoniście dobrze się powodzi. Panowie Sławki, Prystory, Górecy, Miedzińscy, Wyrostki i Jędrzejowicze pamiętają przedewszystkiem o sobie i o pięknych tancerkach Oazy, Adrji, Ipsu itd., ale ich na froncie zasłużeni koledzy żyją jak za czasów wojennych w schroniskach ziemnych.

W czasie obławy policyjnej w lesie w Muchowcu pod Katowicami z końcem ub. tygodnia w ręce patroli poli-

cyjnych wpadł emeryt. por. 4 p. Legionistów, 40-letni Wiktor W., urodzony w Smoleńsku (Rosja) i tam zamieszkały do 1914 roku.

Przy przytrzymanym emerycie wojskowym znaleziono w kieszeni 39 zł, które pozostały mu jeszcze z miesięcznej emerytury, wynoszącej 90 zł.

Życie por. W. jest jednym pasmem ciężkich i pełnych przygód przeżyć.

Pochodząc ze Smoleńska, tam się chował i kształcił, aż go wreszcie za-

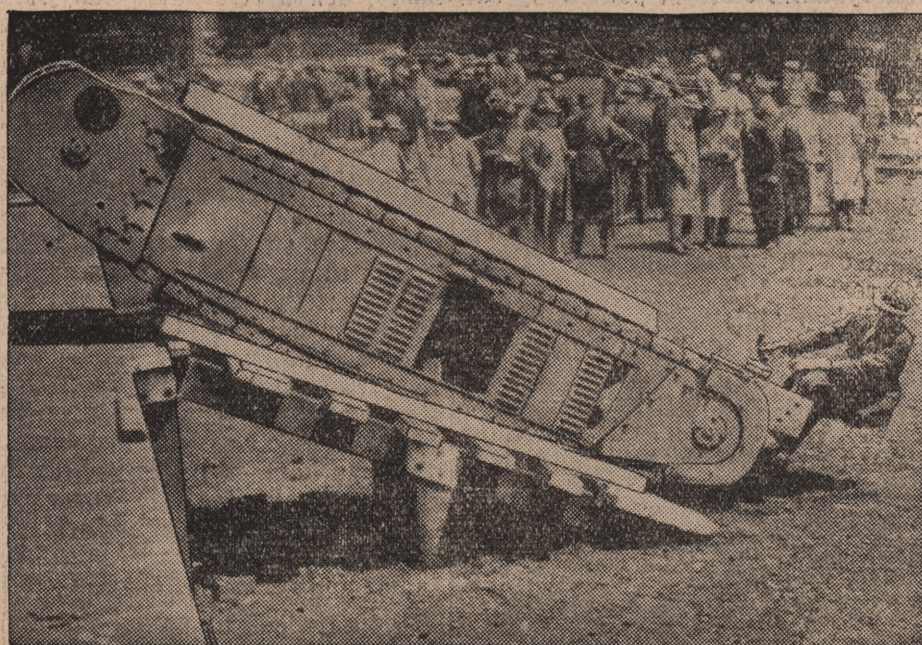
Karambol podczas wyścigów konnych

Podczas niedzielnych wyścigów konnych na torze w Warszawie wydarzył się jeden z najpoważniejszych wypadków, jakie kiedykolwiek miały miejsce na torze. Podczas rozgrywania nagrody wiosennej, w którym to biegu brało udział 15 najwybitniejszych źrebów polskich, nastąpił w odległości ok. 500 m przed metą karambol który spowodował wywrócenie się 7 koni. Dwaj dżokeje Magdaliński i Szyszkowski odnieśli tak ciężkie rany, że jest wątpliwe utrzymanie ich przy życiu. Kilku innych jeźdźców doznało lżejszych porażeń. Konie nie pomiosły obrażeń.

Katowanie Polaków w Niemczech nie ustaje

Do władz w Sosnowcu zgłosił się po powrocie z katowni hitlerowskiej więzień oddziałów szturmowych Paweł Badura, pochodzący z Włocławka. Badura został aresztowany we Wrocławiu w chwili, gdy udawał się do konsulatu polskiego w sprawie paszportowej i przytrzymany był w więzieniu niemieckim pod zarzutem zdrady stanu. Z braku dowodów wypuszczono go z wzięcia 11 maja i pod silną eskortą odstawiono do granicy.

Opowiada on mroźne krew w żyłach szczegóły o katowaniu więźniów. Według jego zeznań, dwaj jego współtowarzysze niedoli, Jakób Tobjasz z Łodzi i Wawrzyniec Wiecek z Pawłowa na Śląsku przebywają jeszcze w więzieniu wrocławskim, przyczem władze niemieckie nie ustają w znęcaniu się nad nimi. Poza tym widział on wielu Polaków zmasakrowanych.

ROZBROJONY CZOLG.

W Ameryce zbudowano nowy typ czołgu, używany przy budowie mostów w okolicach, gdzie zły stan dróg uniemożliwia transporty zwykłymi ulicami. — Zdjęcie nasze przedstawia taki „pokojowy“ tank zaopatrzony w akumulatory elektryczne i narzędzia do szwajcowania.

ciągnięto do wojska, gdzie dosłużył się w armji carskiej stopnia oficerskiego. Nadeszła rewolucja rosyjska w 1917 r. W. musiał się ukrywać z obawy przed rozstrzelaniem przez bolszewików. —

Po wielokrotnym aresztowaniu i więzieniu przez bolszewików, zdołał wreszcie zbiec z piekła bolszewickiego i przedostać się do Warszawy, gdzie zgłosił się do 4 p. p. Legionów.

W pułku tym przeszedł kampanję polsko-bolszewicką, aż wreszcie, gdy okazał się zbyt cennym w armji, został w 1926 r. emerytowany.

Od tego czasu zaczęła się ciężka tułaczka oficera. Trzy lata nędzy i rozpaczliwego oraz daremnie poszukiwania jakiegoś zajęcia, zagnały oficera-tułacza na ziemię śląską, do Katowic, gdzie spodziewał się znaleźć jakieś zajęcie. Lecz i tu spotkał go ten sam los.

Mieszkał przez pewien czas przy ul. Opolskiej, a wreszcie pozostał bez stałego miejsca zamieszkania, nie mogąc ze skromnej swej emerytury płacić drogiego bądź co bądź komornego. — Błądził więc po okolicy Katowic. Kilkakrotnie zabłądził do lasu jaskiniowców na Muchowcu, gdzie go przytrzymano, budząc go ze snu na darninie leśnej.

Na komisariacie policji, po spisaniu protokołu, solennie przyrzekł, że już więcej nie będzie nocował w jaskiniach muchowieckich.

Cóż jednak będzie, jeśli skromny, zapas gotóweczki z emerytury skończy się dziś lub jutro? Cóż wtedy?...

* **ZBLIŻA SIĘ 1-szy CZERWIEC** czas więc najwyższy zapisać „Gazetę Grudziądzką“ na ten miesiąc, który obfitował będzie w poważne wydarzenia na terenie międzynarodowym.

Wybory do sejmu gdańskiego, hitlerizm w Niemczech, mogą przynieść światu dużo niespożitek. Zapiszcie więc „Gazetę Grudziądzką“, która Was szybko i należycie o wszystkim poinformuje.

Zatwierdzenie Zarządów Powiatowych

Naczelny Komitet Wykonawczy Stronnictwa Ludowego na posiedzeniu swym w dniu 18 maja br. zatwierdził następujące Zarządy Powiatowe:

1) Będzin, 2) Jędrzejów, 3) Kielce, 4) Włoszczowa, 5) Janów Lubelski, 6) Łańcut, 7) Bielsk Podlaski, 8) Oborniki, 9) Środa, 10) Kępno, 11) Szamotuły, 12) Czarnków.

W dniu 12 maja br. N. K. W. zatwierdził następujące statutowe Zarządy Powiatowe Stron. Ludowego:

1) Kraków, 2) Przemyśl, 3) Nowy Sącz, 4) Kalisz.

Pozatem następujące Zarządy Powiatowe zostały zatwierdzone jako likwidacyjne: Pilzno, Maków, Podhalański, Strzyżów.

Obchody Święta Ludowego

W dniu 4 czerwca jako w dniu Święta Ludowego odbędą się obchody w następujących miejscowościach:

1) na pow. Brzeziny w Bendzelinie, zbiórka o godz. 8 rano przed remizą strażacką;

2) na pow. Kutno w Kutnie;

3) na pow. Grójec w Belsku Dużym i w Skrwilnie;

4) na pow. Piotrków w Bogdanowie, gm. Parzniewice;

5) na pow. Puławy w Kraczevicach;

6) na p. Wieluń w Wieluniu, zbiórka przed Sekretarjatem o godz. 9;

7) na pow. Iłża w Błazinach, zbiórka na placu koło wapiniaka;

8) na pow. Janów Lubelski w Potoku Wielkim;

9) na pow. Radzymin w Klembowie, zbiórka przed kościołem o godz. 11-ej;

10) na pow. Myślenice w Brzączowicach, zbiórka o godz. 8 rano w Myślenicach;

11) na pow. Chrzanów w Babicach, zbiórka o 10-tej około gosp. Urbańczyka, dojazd do przystanku Kwaczała;

12) na pow. Gorlice w Moszczenicy, zbiórka o godz. 9-tej;

13) na pow. Stopnica w Stopnicy, zbiórka o 9 rano na targowicy;

14) na pow. Krasnystaw w Krasnymstawie, zbiórka na przedmieściach o godz. 10-tej;

15) na pow. Włodawa w Hańsku, dojazd z Chełma autobusem na Sawin i Włodawę, zbiórka o godz. 11-tej;

16) na pow. Nieśzawa w Rózkach, gm. Osiecin, dojazd kolejką z Nieśzawy do Ujmy, zbiórka o godz. 9-tej;

17) na pow. Błonie w Miedniewicach o godz. 12-tej;

18) na pow. Płock w Starożrebach;

19) na pow. Opatów w osadzie Waśniów z udziałem prezesa Roga;

20) na pow. Łuków w Kościelnej Staninie, obchód połączony będzie z uroczystością wręczenia sztandaru.

21) na pow. Skierniewice w Głuchowie;

22) na pow. Mińsk Mazowiecki — w Kołbieli.

Odpowiedzi Redakcji.

— Kucharski W., Świercze — Koty. Pieniądze w sumie 3,40 zł otrzymaliśmy. Abonament opłacony do 1. 6. 1933 r.

Chłopskie żądania

ŻADAMY USUNIĘCIA RZĄDÓW SANACJI!

ŻADAMY POWOŁANIA RZĄDU LUDOWEGO!

ŻADAMY NOWEGO SEJMU.

UCZCIWYCH, NIEŚLĄSZOWANYCH WYBORÓW!

W dalszym ciągu nadsyłają zarówno organizacje jak i ogół chłopski żądania polityczne w sprawie rozwiązania Sejmu, powołania rządu ludowego itp.

Między innymi napłynęły z powiatów:

Stopnica — podpisów 386 z miejscowości: Olganów, Wola Żyzna, Gacki, Podlesie, Brzostków, Rouszów;

Będzin — 294 podpisów z miejscowości Dąbie Dolne, Dąbie Górne, Gola-

sze, Ożarówce, Góry Siewierskie, Pyrzowice, Wojkowice Kościelne, Malinowce;

Turek — 222 podpisy z miejscowości: Wola Mielkowska, Poniatówek, Klonówek, Józefka, Chlebów, kol. Czerniaków, Badowski;

Siedlce — 190 podpisów z miejscowości Kamieniec i Stok Łącki.

Wiadomości bieżące

Czwartek, 25 maja 1933 r.

Czwartek: Wnleń. Pańskie. W. sl. 3,28;

zach. 7,38. Wsch. księż. 3,43; z. 21,52.

Piątek: Filipa Nerjusza. W. sl. 3,27;

zach. 7,39. Wsch. księż. 4,26; z. 22,43.

Sobota: Magdaleny. Wschód sl. 3,26;

zach. 7,40. Wsch. księż. 4,21; z. 23,21.

Przy rozpoczynającym się zwapnieniu naczyń krwionośnych użycie naturalnej wody gorzkiej „Franciszka-Józefa“ prowadzi do regularnego wypróżnienia i obniża wysokie ciśnienie krwi. Zalecana przez lekarzy.

STAN WODY NA WISŁE

w dn. 22 maja br.

Kraków minus 2,89; Zawichost plus 1,04; Warszawa plus 1,06; Płock plus 0,73; Toruń plus 0,79; Fordon plus 0,85; Chełmno plus 0,80; Grudziądz plus 1,02; Korzeniowo plus 1,14; Montawa plus 0,49; Piekło plus 0,40; Tczew plus 0,31; Einlage plus 2,30; Schief. plus 2,44.

Województwa centralne.

POŻARY SZERZA SIĘ.

We wsi Mogilany pow. białostockiego wybuchł pożar, który zniszczył 7 domów mieszkalnych, 14 stodół, 12 chlewów, narzędzia rolnicze i zboże. Straty wynoszą około 30.000 zł. Ofiar w ludziach na szczęście nie było. — We wsi Baranki, pow. białostockiego ogień strawił 18 stodół, 20 chlewów, 4 spichrze i narzędzia rolnicze. Jak przypuszczają, pożar ten powstał wskutek podpalenia.

Fabryka pieniędzy w piecu chlebowym

We wsi Gruszeryce w pow. sieradzkim do gospodarza Walentego Cyganka zastukali o zachodzie słońca dwaj wędrowcy. Gospodarz zgodził się przemocować ich w swej chałupie i gościnnie zaprosił do wspólnej misy. Przy wieczerzy wywiązała się rozmowa, w czasie której gospodarz zaczął się zwierzać ze swych kłopotów, narzekając na brak gotówki.

— Dziś tylko jeden interes się opłaca — wtracili podróżni — maszyna do robienia pieniędzy.

Cygankowi zaiskrzyły się oczy. Dalsza rozmowa była prowadzona już przyciszonym głosem. Wędrowcy opowiedzieli Cygankowi, że znają sposób fabrykowania pieniędzy. Trzeba tylko mieć prawdziwe pieniądze na wzór, a z tego można odbijać ile tylko dusza zapagnie. Następnie opowiedzieli zaciekawionemu gospodarzowi, że mają masę, która służy do odbijania pieniędzy, brak im tylko banknotów na wzór i szukają współnika, któryby je posiadał.

Zachęcony obietnicą udziału w wielkich zyskach, Cyganek ofiarował się

PLAGA POŻARÓW

W POW. CZĘSTOCHOWSKIM.

Dwie ofiary pożarów.

W dniach ostatnich miały miejsce w powiecie częstochowskim dwa groźne pożary, które strawiły większość gospodarstw we wsiach Biała Górna i Cykarszew.

W Białej Górnej ogień zaprząszył 24-letni Adam Karczmarczyk, półobłąkany paralytyk, którego pasją była zabawa zapalkami. Obląkany rzucił w bankę z naftą pudełko zapalek, wskutek czego powstał wybuch i ogień tak gwałtowny, iż w ciągu kilkunastu minut objął całą zagrodę. Domniemany sprawca spalił się w mieszkaniu, gdzie znaleziono zwęglone zwłoki.

Tejże samej nocy zdarzył się podobny wypadek we wsi Cykarszew, gdzie płomienie zajęły naprzód zagrodę jednego z uboższych gospodarzy, przenosząc się kolejno na cały szereg innych. Ogień obrócił w perzynę 6 gospodarstw.

W płomieniach zginęła 70-letnia staruszka, Józefa Synowiec, którą przyniotły spadające belki w czasie, gdy weszła do płonącego domu, by ratować... pierzynę.

Pastwą płomieni padła większość inwentarza żywego i martwego. Straty wynoszą kilkadziesiąt tysięcy złotych. Przyczyna pożaru nie została ustalona.

Ponadto zdarzyły się dwa pomniejszych pożary: na końcu tejże wsi Cykarszew w zagrodzie Wawrzyńca Barciszka, gdzie straty wynoszą cztery tys. złotych, oraz we wsi Kurzawa, gdzie wskutek wadliwej budowy kamina ogień strawił zabudowania dwóch gospodarzy

dostarczyć banknoty, sięgając do skrzyni, gdzie miał trochę odłożonego grosza i wydobyl 520 zł.

Wynalazcy rozpoczęli dziwaczne misterjum, na kóre cała rodzina Cyganka patrzyła z szeroko otwartymi oczami. Mianowicie zawinęli banknoty w papier, posmarowali zwitek jakimś tajemniczym płynem, okadzili dymem przy akompaniamencie szatańskich zaklęć i w końcu włożyli do nagrzanego pieca chlebowego, gdzie pieniądze miały „urosnąć“. Następnie Cyganek wraz z rodziną, syci wrażeń, położyli się spać.

Skoro świt Cyganek zerwał się i uzbrojony w łopatę od chleba rażno skoczył do pieca, aby corychlej „wysadzić“ stopy cennych papierków, które tam w ciągu nocy miały narosnąć. Ale w piecu był tylko osmalony zwitek starych gazet.

Po podróżnych, którzy nocowali w stodółce, dawno już ślad wystygł. — Wraz z nimi przepadły pieniądze Cyganka.

Sprawą zajęła się policja.

* **DZISIEJSZY NUMER „GAZETY“** wydajemy w objętości 6 stron. Zarazem dołączamy „GOŚCIA ŚWIATECZNEGO“.

Notowania giełdowe

Ziemiopłody

z dnia 22-go maja 1933 r.

Płacono złotych za 100 kg.:

	Warszawa	Poznań
Pszenica	36,00-37,00	34,50-35,50
Zyto	18,50-19,00	17,75-18,00
Jęczmień	15,00-15,50	14,25-15,00
Jęczmień browar.	15,50-16,00	16,00-17,00
Owies	14,00-14,50	11,75-12,25
Mąka:		
pszenna 60%	53,00-58,00	53,75-55,95
żytnia 65%	31,00-33,00	26,00-27,00
Otręby:		
pszenne	9,50-10,00	9,00-10,00
żytnie	9,00-10,00	9,25-10,00
Rzepak	47,00-49,00	45,00-46,00
Groch polny	24,00-27,00	22,00-24,00
Kuchy rzep.	14,00-15,00	—, —, —
Kuchy lnian.	19,50-20,00	17,00-18,00
Ziemniaki jad.	—, —, —	1,70- 1,90
Gryka	19,00-20,00	—, —, —
Proso	19,00-20,00	—, —, —

Wartość pieniędzy:

1 funt szterl. angielskich	zł 30,30
1 dolar amerykański	zł 7,80
100 franków francuskich	zł 35,13
100 franków szwajcarsk.	zł 172,30
100 franków belgijskich	zł 124,50
100 koron czeskich	zł 26,52
100 guldenów gdańskich	zł 174,15
100 marek niemieckich	zł 210,00
Gram czystego złota	zł 5,95

MŁODY ADWOKAT PRZEGRASZY SPRAWĘ OTRUŁ SIĘ.

W Warszawie otrul się aplikant adwokacki Marek B., który po przewiezieniu do szpitala zmarł.

Jak się okazało, przyczyną targnięcia się na życie młodego aplikanta adwokackiego były zgrzyoty z powodu przepuszczenia terminu apelacji w sprawie jego klienta.

Sąd oddalił prośbę aplikanta o przywrócenie terminu wniesienia apelacji, gdyż opóźnienie nastąpiło na skutek zaniedbania. Nie mogąc pogodzić się z tem, że klient ucierpi wskutek jego zaniedbania, młody obrońca zażył trucizny i poniósł śmierć.

Kresy Wschodnie.

SPRZEDAŁ SKARB ZA 150 ZŁ.

Zamieszkały we wsi Miedzianki, gminy twereckiej, na Wileńszczyźnie Aleksander Tuzow, znalazł w czasie pracy w polu głęboko w ziemi zakopane metalowe pudło, w którym znajdowało się mnóstwo monet polskich, rosyjskich i francuskich z 17 i 18 stulecia. Tuzow sprzedał ten skarb handlarzowi nieznanemu za 150 zł. Sprawą tą zainteresowały się odnośnie władze.

BIAŁORUSINI DOMAGAJĄ SIĘ SZKÓŁ POLSKICH.

W Wilnie odbyło się po dwuletniej przerwie zebranie Towarzystwa białoruskiego „Prašwita“, na którym delegacji przybyli z ziem północno-wschodnich Polski stwierdzili upadek ruchu białoruskiego i zwrot w nastrojach ludności włościańskiej, która nie chce podpisywać deklaracji o szkoły białoruskie i domaga się szkół polskich.

Zmiana nastrojów powstała pod wpływem wiadomości, nadechodzących z za kordonu sowieckiego.

WYROKI ŚMIERCI.

Sąd doraźny w Równem ogłosił wyrok, skazujący za szpiegostwo na rzecz państwa ościennego 20-letniego Edw. Drajkopera Pietrowa i 21-letnią Stanisława Bogusiewicza na karę śmierci przez powieszenie. Obrońcy skazanych zwrócili się do Prezydenta Rzeczypospolitej z prośbą o skorzystanie z prawa łaski.

Książę rosyjski złodziejem

Ciężka jest dola emigracji rosyjskiej na obczyźnie. Tak jak przed wojną światową inteligencja rosyjska mało interesowała się dola chłopów i robotników rosyjskiego, tak też i losem emigracji rosyjskiej mało interesuje się dzisiaj chłop rosyjski.

W szczególnie ciężkim położeniu znalazła się na emigracji, b. arystokracja rosyjska, nie przywykła ani do pracy, ani do skromnego trybu życia. To też znalazłszy się na emigracji, będąc zmuszona do pracy na chleb codzienny, nie może zdobyć się na tyle woli i hartu, by pędzić po ludzku swój żywot.

Dopiero przed kilku dniami donosił mi o sprawie rosyjskiego księcia Raciborskiego, skazanego na rok więzienia za kradzież kieszonkową obecnie zaś do władz śledczych w Warszawie wpłynęła nowa tego rodzaju sprawa, której smutnym bohaterem jest pochodzący z wysokiej arystokracji rosyjskiej, książę Aleksander Drucki-Sokolnicki, syn jednego z ostatnich carskich generałów gubernatorów na Kaukazie.

Znalazłszy się na emigracji, ks. Drucki-Sokolnicki zaczął się staczać coraz niżej, aż w końcu został zwykłym robotnikiem kanałowym.

Wieczorami po pracy, mając kilka lepszych ubrań, przedzierzał się w wytwornego arystokratę i wnikł do sfer towarzyskich. M. in. dostał się ks. Drucki-Sokolnicki do towarzystwa znanej inżynierowej p. T., prowadzącej duży gabinet dentystyczny.

Pewnego razu pani inżynierowa urządziła przyjęcie, na którym był również obecny książę Drucki-Sokolnicki. Po przyjęciu inż. T. zauważyła, że zniknęła jej bardzo wartościowa kolja brylantowa.

Zarządzono śledztwo, które wykazało, że kolję tę skradł właśnie b. książę Drucki-Sokolnicki, którego aresztowano i osadzono w więzieniu. Aresztowany tłumaczył się, że zrobił to z potrzeby.

Eksport cukru

W okresie od 1 września 1932 r. do 1 kwietnia br. eksport cukru z Polski wyniósł ogółem 50.556 ton w wartości cukru surowego, w czym do Anglii — 14.701 ton, Szwecji — 9250 ton, Belgii 7716 ton, tranzytem przez Gdańsk — 6855 ton. W porównaniu z tym samym okresem kampanii 1931-32 eksport cukru polskiego wybitnie zmalał.

Kto wygrał w loteryję?

Pierwszy dzień ciągnięcia I klasy Loterii Państwowej

50.000 zł nr.:	91931.
15.000 zł nr.:	14938.
2.000 zł nr.:	114999.
1.000 zł nr.:	11337 77247.
500 zł nr.:	21128 26787 29514 33387
95900	131618 147219.
400 zł nr.:	31952 47755 52815 67928

Koniec zwarjowanego konkursu

W ślad za rozmaitymi amerykańskimi pomysłami nstanawiania coraz to nowych, zwarjowanych bardzo często, rekordów, poszła ostatnio i stolica nasza.

Oto w gmachu cyrku przy ulicy Ordynackiej w Warszawie zorganizowano t. zw. „maraton tańca“, który polegał na wykazaniu, która z par tańczących, tańcząc bez przerwy, przetańczy największą ilość godzin.

Do konkursu tego stanęło kilkadziesiąt par, jednak z biegiem czasu, w miarę przemęczania się, odpadały z konkursu coraz to nowe pary. Wreszcie pozostało się zaledwie kilkanaście par. Taniec tych kilku par trwał kilka dni bez przerwy.

Wreszcie sprawą tego niezwykle konkursu zainteresowały się władze administracyjne i zabroniły prowadzenie dalszego tego nierozsądnego zakładu.

Eksport zboża w kwietniu

W czasie od 6—19 kwietnia wywieziono z Polski następujące ilości żyta: do Danii 60.700 q, do Holandii 14.500 p, do Finlandji 3000 q, do Belgii 1000 q, do Szwecji 500 p i do Szczecina (Niemcy) 3750 q.

84919	99876	124424	133236	137220	151014	2.000 zł. na n-ry: 66965 143259.
200 zł nr.:	216	854	31561	49094	1.000 zł. na n-ry: 64402 111388 112002	136826.
49758	50971	56628	60808	64253	64578	500 zł. na n-ry: 38846 49505 60821 97832
65927	72029	73613	88891	132380	142217	165511.
144893.	150 zł nr.:	7990	17397	21063	27879	400 zł. na n-ry: 2138 4317 4338 27046
31113	33139	35333	37062	39971	44917	25516 44147 49477 52801 61824 80042 80404
51994	53495	54117	63155	71471	80493	98030 101587 114094 141295.
87146	89881	89971	92511	92780	94876	200 zł. na n-ry: 13295 30660 41201 99412
94957	95349	96618	96972	100633	102525	105043 115997 148545 152308.
106003	106272	108802	110521	110552	112070	150 zł. na n-ry: 2464 8460 9679 10642
116303	119915	124355	129993	138128	140381	16685 16948 20251 24458 27021 29763 41763
142292	148198.					44593 47276 48528 49611 52256 54714 64840
						66550 72075 77281 77799 81979 91431 93657
						98801 106188 122490 125978 126929 131907
						131667 131975 136173 139630 150638.

W sobotnim ciągnięciu wyszły następujące losy:
5.000 zł. na nr. 30725.

Automat-Browning 6-cio mm. wystrzela sam gilzy po wystrzale,

strzelający do celu metalowymi kulkami, lub frutem do piactwa, pięknie oksydowane, płaski zęzewnia zupełnie bezpiecz. os. biste huk ogłuszający — Cena tylko zł 845. 2 szt. zł 1650; 10-cio strz. zł. 20.— Setka kal 873. Szczegółowe do czyszczenia lufy dodajemy darmo. Rozwolenie nie potrzebne. Wysyłamy za za liczeniem poczt — Koszty przesyłki opłaca kupujący.

Adresować: Przetw. Fabr. Broni „Lukon” Warszawa, Dzielna 45 - G

KATOL ZABIJA robactwo owady

Gospodarstwo

267 mórg w tym 40 mórg łąk z torfem ziemia pszenna 5 km od miasta powiatowego. Inwentarz żywy i martwy kompletny. Cena 70 tys. wpl. 35 tysięcy. Gospodarstwo 120 mrg ziemia pszenno buraczana w dużej wal kościelnej, 20 mórg łąki, budynki murowane. Inwentarz: 5 koni 14 szt bydła. Cena 50 tys. wplata 25 tysięcy. Oberża - skład kolonj w dużej wal kościelnej bez konkurencji, 6 mórg łąki 1 mórg ziemi, dom 6 pokoi, cena 15 tys. wpl 10 tys. Oberża - skład kolonj na rzemiołki dom murowany 10 pokoi 2 sale do zabaw, duży ogród owocowy, 10 tecz 53 mórg ziemi w dużej wal kościelnej, bez konkurencji. Cena 20 tysięcy wplata według ugody. Zgłoszenia uprasza B. Niedzielski, Chojnice, Błot-Lakowa 15 (Na od powiedz znaczek).

Agenci

poszukiwani przez jedną z najważniejszych instytucji Trwała egzystencja stała pracą. Zgłoszenia Józef Cymerski, Lwów, ul. Lyczakowska 32

Urządzimy

oddziały w Polsce, przynoszące wysokie dochody. Kaucja niepotrzebna. Zgłoszenia zainteresowanych władających językiem niemieckim do

Kapitalnachweis Aktien-Gesellschaft Zürich (Schweiz) Postfach 37447. (OF. A 287 Z.

TYSIĄCE CHORYCH

na katar żołądka, wzdęcia, burcze, bóle, niestrawność, zgagę, nudności, wymioty, brak apetytu, ogólne osłabienie etc. Otrzymał zdrowie używając Ziółka sławnego na cały świat dra Diehla, profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego. Żądajcie bezpłatnej broszury pouczającej!

Adres: LISZKI Apteka.

Ogłaszajcie

w Gaz. Grudziądzkiej

Bezpłatnie dla czytelników „Gazety Grudziądzkiej“

Z powodu jubileusza t. j. dziesięciolecia latnienia firmy naszej, która zawsze cieszyła się wielkim uznaniem ze względu na sumienne i staranne wykonanie wszelkich zleceń, postanowiła zrobić miłą niespodziankę swoim Klientom i czytelnikom „Gazety Grudziądzkiej“ i zupełnie bezpłatnie otrzyma każdy kostium letni męski albo damski, kto nadesła wraz z zamówieniem poniższego kompletu trafne rozwiązanie szarady.

2		
	5	
		8

Objasnienie: Do pustych kretek należy wstawić odpowiednie liczby aby w sumie dały liczbę 15 (wzdłuż, w szerz i poprzek)

Cały komplet towaru, dobry dla każdego małżeństwa tylko za 16 zł. 60 gr.

a mianowicie: 1 dobre, gotowe ubranie męskie, ładnie uszyte w kolorach wojskowy i szary (podać długość spodni i szerokość pleców marynarki) i sukienka śliczna, batystowa w najelegantsze desenie i modne uszyta (kolory wszystkie) podać rozmiar t. j. długość i szerokość, 1 koszula męska trykotowa letnia z wykończeniem satynowym, 1 p. kalesonów letnich, 1 koszula damska, 1 p. reform damskich na gumie we wszystkich kolorach. 1 pasek zamszowy do spodni z kłamićką i krawat jedwabny ze wzorami według ostatniej mody. To wszystko razem wysyłamy tylko za zł. 16 gr 60 za zaliczką pocztową po otrzymaniu listownego zamówienia. Płać się przy odbiorze towaru na poczcie. Bez wszelkiego ryzyka! Gdyby towar nie spodobał się, przyjmujemy takowy z powrotem a pieniądze natychmiast zwracamy. Prosimy adresować: „POLSKA POMOC“ Łódź, skrz. poczt. 549.

UWAGA !!! Wykorzystajcie dobrą okazję, rozwiążcie szaradę, a otrzymacie zupełnie bezpłatnie ładny kostium letni, który napewno każdemu jest potrzebny.

POLAK

Pod tym tytułem ukazał się najłatwiejszy podręcznik do nauczania się w najkrótszym czasie języka niemieckiego.

CENA PODRĘCZNIKA WRAZ Z PRZESYŁKĄ ZŁ 1,30.

Przesyłkę uskuteczniamy za poprzednim nadesłaniem należności. Pieniądże wpłacić można w każdym Urzędzie Pocztowym bez jakichkolwiek kosztów na konto nasze w P. K. O. Poznań, Nr. 200 420.

Zielnik
czyli atlas roślin lekarskich
Ks. Sebastjana KNEIPPA.
Ryciny wielobarwne.
Cena wraz z przesyłką 13.05 zł.

Przesyłkę uskuteczniamy za poprzednim nadesłaniem należności. Pieniądże wpłacić można w każdym Urzędzie Pocztowym bez jakichkolwiek kosztów na konto nasze w P. K. O. Poznań nr. 200.420.

Zamówienia przysyłać należy: Zakł. Graficzne i Wydawnicze Wiktora Kulerskiego w Grudziądzu (Pomorze).

Książka Kucharska

Marja Ochorowicz-Monatowa

Zmniejszone wydanie uniwersalnej książki kucharskiej z ilustracjami.

Cena wraz z przesyłką . . . . . 7.55 Zł.

Przesyłkę uskuteczniamy za poprzednim nadesłaniem należności.

Pieniądże wpłacić można w każdym Urzędzie Pocztowym bez jakichkolwiek kosztów na konto nasze w P. K. O. Poznań nr. 200.420.

Zamówienia przysyłać należy: Zakłady Graficzne i Wydawnicze Wiktora Kulerskiego w Grudziądzu (Pomorze).

ECHO ŚWIATA

35 gr

ilustrowane czasopismo książkowe o urozmaiconej treści, ku korzyści i nauce

już wyszedł z druku nr. 24.

jest do nabycia we wszystkich księgarniach i miejscach sprzedaży gazet. Zamówienia abonamentowe przyjmują wszystkie Urzędy Pocztowe, lub można uskutecznić wprost w administracji w Grudziądzu.

Abonament kwartalny 75 groszy.

W NIEMCZECH

Zamówienia przysyłać należy: Zakłady Graf. i Wydawnicze Wiktora Kulerskiego Grudziądz.

Nowy listownik miłosny

Wzory listów miłosnych dla zakochanych, narzeczonych i małżonków.

Cena z przesyłką 1.60 zł.

Przesyłkę uskuteczniamy za poprzednim nadesłaniem należności. Pieniądże wpłacić można w każdym Urzędzie pocztowym bez jakichkolwiek kosztów na konto nasze w P. K. O. Poznań nr. 200 420.

Zamówienia przysyłać należy: Zakłady Graficzne i Wydawnicze Wiktora Kulerskiego w Grudziądzu (Pomorze).